

Szkoła letnia: „Turystyka i kurorty nadmorskie w Sambii”

Grupa 2: Architektura, miejsca pamięci oraz obiekty historyczno-kulturowe

Uczestnicy: Arndt Beck, Elżbieta Szumańska, Steffi Kuthe

Mikrotemat A (Arndt Beck): Sambia – W przestrzeni czas czytamy (tytuł roboczy – esej fotograficzny)

Artystyczna oprawa zdjęciowa, fotografia uliczna

- zakres topograficzny: miejscowości nadmorskie / uzdrowiska nadmorskie Sambii
- zakres merytoryczny: obiekty historyczno-kulturowe – pomniki, cmentarze, krajobrazy...
- przygotowanie: badanie map, ważnych miejscowości i obiektów (literatura i zdjęcia)
- metoda: fotograficzne ujęcie i realizacja konceptu Karla Schlögela („W przestrzeni czas czytamy”) w tradycji Franza Hessela, Waltera Benjamina i Nikolaja P. Anziferowa. To otwarty projekt – uwarunkowany krótkim pobytem, który za cel obiera pomniki, cmentarze itd. Metoda obejmuje „pracę przy użyciu wzroku” (Schlögel), poddaje się „magnetyzmowi miejscowości” (Benjamin) i pozwala na „odkrywczą podróż przypadku” (Hessel). Celem jest świadome, „wyjaśnione przez mity i legendy zawłaszczenie świata kulturowego, widoczne w ikonografii krajobrazu, historii i kulturze” (opis wypraw Schlögela), które w połączeniu z wyjazdem będą stanowić bazę niezależnego eseju fotograficznego.

Mikrotemat B (Elżbieta Szumańska) Obiekty sakralne – niemi świadkowie historii

- ramy czasowe: brak, fikus na 2 przełomach: rok 1945 i lata 1989-1991
- zakres topograficzny: wszystkie kurorty zawarte w programie
- zakres merytoryczny: obiekty sakralne w Sambii (kościół, kaplice, cmentarze)
- **problem:** Wiele obiektów historyczno-kulturowych zostało po 1945r. całkowicie zniszczonych i przekształconych. Nie uwzględniano spuścizny kulturowej kraju.
- **pytanie badawcze:** Jakie konsekwencje miały powyższe działania i jak wpłynęły na tożsamość nowych mieszkańców?
teza I: (po 1945) Zniszczenie/przekształcenie krajobrazu, architektury i obiektów historyczno-kulturowych pobudziło proces zmiany tożsamości – i na odwrót (nowe społeczeństwo sowieckie)
teza II: (po 1991): Przekształcenie krajobrazu, architektury i obiektów historyczno-kulturowych pobudziło proces zmiany tożsamości - i na odwrót (*nova post-sovietica terra rutenica*), zainteresowanie niemieckim dziedzictwem kulturowym ziem

przygotowanie ogólne:

- analiza materiałów o obiektach sakralnych, ich historii i funkcjach na przestrzeni lat, zbiorów fotograficznych, map, planów.

przygotowanie szczegółowe:

- skutki społecznej, kulturowej i gospodarczej przemiany (nowy system, granice państwa, proces nacjonalizacji, nowy, pragmatyczny stosunek do elementu „obcego/niemieckiego”, infrastruktura, nowe wykorzystanie turystyczne i funkcje obiektów... itd.) w Sambii

pytania do wyjaśnienia na miejscu:

- ogólne: analiza miejsc pod względem ochrony zabytków
- dokumentacja fotograficzna
- w miarę możliwości: rozmowy ze starszymi mieszkańcami
- analiza dostępnych planów i map

Mikrotemat C (Steffi Kuthe): Domy letniskowe w Sambii

- ramy czasowe: początki komercyjnego rozwoju kurortów nadmorskich do 1914r.
- zakres topograficzny: Swietłogorsk (Rauschen)
- zakres merytoryczny: konkurs architektoniczny na domki letniskowe w Swietłogorsku, 1911r.

przygotowanie ogólne:

- rozwój historyczny sambijskich miejscowości nadmorskich (Zielenogradsk, Pionierskij, Jantarnyj i Otradnoje)

przygotowanie szczegółowe:

- rozwój historyczny Swietłogorska
- szczegółowa dokumentacja na temat konkursu na domki letniskowe w Swietłogorsku, informacje na temat inicjatorów, uczestników i celów konkursu, warunki oraz wystawa artykułów poświęconych tej tematyce.
- studia porównawcze na temat domków letniskowych: funkcja i kształt domku letniskowego ok. 1900r., konkursy na domki letniskowe przed 1911r.
- tradycja sambijskiej architektury domów mieszkalnych

pytania do wyjaśnienia:

- ogólnie: domy letniskowe Sambii – regionalizm vs. „styl europejski”, badania i dokumentacja wybudowanych domków letniskowych
- konkurs na domki letniskowe w Swietłogorsku: wzmianki o wystawie artykułów poświęconych tej tematyce (Kaliningrad, Swietłogorsk); realizacja zwycięskiego projektu Maxa Beckera (Königsberg) „Sanssouci”, odbiór społeczny konkursu: badania i dokumentacja budynków